

BERNAR MINIJE
ZALEDEN

Sa francuskog prevela
Anđa Petrović

**Čarobna
knjiga**

*U znak sećanja na moga oca.
Za moju ženu, ćerku i sina.*

*Žan-Pjeru Šamberu
i Dominiku Matosu Venturi,
koji su sve promenili.*

၁

O :
DIJANI BERG

ZA :
Dr VARNJIJE
PSIHIJATRIJSKI INSTITUT VARNJIJE
SEN-MARTEN-DE-KOMENŽ

Biografija Dijane Berg:
Psiholog
Specijalista za sudsku psihologiju

Datum rođenja: 16. jul 1976.
Nacionalnost: švajcarska

DIPLOME:

2002: Diploma visokih studija kliničke psihologije Univerziteta u Ženevi. Naučni rad: „Ekonomija nagona, nekrofilija i komadanje kod kompulzivnih ubica“,

1999: Diploma iz psihologije Univerziteta u Ženevi. Tema: „Neki aspekti straha kod dece uzrasta 8–12 godina“,

1995: Matura, klasična i latinski,

1994: *First Certificate of English*.

PROFESIONALNA ISKUSTVA:

2003: Privatni kabinet za psihoterapiju i sudsku psihologiju, Ženeva,

2001: Asistentkinja P. Špicnera na Fakultetu za psihologiju i obrazovne nauke Univerziteta u Ženevi,

1999–2001: Psiholog stažista na Univerzitetском institutu za sudsku medicinu, Ženeva,

Psiholog stažista na Medicinskom odeljenju zatvora Šam-Dolon.

PROFESIONALNA UDRUŽENJA :

Međunarodna akademija za pravo i mentalno zdravlje (IALMH),

Ženevsko udruženje psihologa-psihoterapeuta (AGPP),

Švajcarska federacija psihologa (FSP),

Švajcarsko društvo za sudsku psihologiju (SSPL).

INTERESOVANJA :

Klasična muzika (deset godina učila violinu), džez, čitanje,

Sportovi: plivanje, trčanje, ronjenje, speleologija, skokovi padobranom.

UVOD

Dgdgdgdgdg-taktaktak-ddgdgdgdgdgdg-taktaktak

Zvuci: stalni zvuk od kabla i povremeno od točkova nosača kad prelaze podnožje žičare, pa svoje trzaje prenose do kabine. Tome se pridružuje neprekidno zavijanje vetra, slično prestravljenim dečijim glasovima. I glasovi ljudi u kabini koji viču da bi nadjačali galamu. A bilo ih je petorica – računajući Uismana.

Dgdgdgdgdgdg-taktaktak-ddgdgdgdgdgdg-taktaktak

„Dođavola! Ne volim da se penjem gore po ovom nevremenu!“, kaže jedan od njih.

Uisman je ćutke posmatrao kako se – hiljadu metara niže – kroz nalete snega koji obavijaju kabinu pojavljuje donje jezero. Kablovi su izgledali čudno opušteni, opisujući dvostruku krivinu koja se tromo utapala u sivilo.

Oblaci se razmakoše. Pojavi se jezero. Nakratko. Za trenutak je izgledalo kao kakva barica ispod neba, obična rupa puna vode, između planinskih vrhova i gomila oblaka koji su se komešali na visini.

„Šta li će biti sa ovim vremenom?“, reče neko. „Provešćemo u svakom slučaju nedelju dana zarobljeni u ovoj planinčini!“

Električna centrala Aruns: niz sala i tunela ukopanih sedamdeset metara pod zemljom, a izgrađenih na nadmorskoj visinu od dve hiljade metara. Najduži tunel bio je dug jedanaest kilometara. Sprovodilo je vodu iz gornjeg jezera ka silaznim cevovodima: cevima prečnika

metar i po, koje su se spuštale niz planinu i sprovodile vodu iz gornjeg jezera prema ožednelim turbinama u proizvodnim pogonima, dole u dolini. Do fabrike, u srcu planine, samo je jedan put: pristupni bunar čiji se ulaz nalazi gotovo na vrhu, silazak dizalicom do glavnog tunela kojim se, dok je brana zatvorena, ide na traktoru dvosedu – jednosatno putovanje u srce tame, duž osam kilometara tunela.

Drugi način je helikopterom – ali samo u hitnim slučajevima. Pored gornjeg jezera uređen je jedan prostor, dostupan kada to vreme dopušta.

„Žoašen je u pravu“, kaže najstariji. „Po ovakvom vremenu helikopter ne bi mogao ni da se spusti.“

Svi su znali šta to znači: kad se brane ponovo otvore, hiljade kubnih metara vode iz gornjeg jezera stropoštalo bi se uz grmljavinu u tunel kojim će oni krenuti kroz nekoliko minuta. Ako se to dogodi, potrebno je dva sata da se ponovo isprazni, zatim još jedan sat traktorom kroz tunel da se stigne do dolaznog bunara, pa petnaest minuta za penjanje na slobodan vazduh, deset za silaženje telekabinom do centrale i još trideset za put do Sen-Marten-de-Komenža – pod uslovom da put nije presečen.

Ako bi bilo udesa, trebalo bi im najmanje četiri sata. A fabrika je sve starija... Radi još od 1929. godine. Svake godine, pre otapanja snega, provodili su gore četiri nedelje, odvojeni od sveta, radi održavanja i popravljanja prestarelih mašina. Težak, opasan posao.

Uisman je posmatrao let orla koji se prepuštao laganom vetru, otprilike oko sto metara od kabine.

Ćutke.

Zatim skrenu pogled prema ledenim pokoricama koje su pokrivala tavanicu.

Tri ogromne cevi silaznih cevovoda zaranjale su prema ponoru, priljubljene uz površinu brda. Dolina odavno nije bila u njihovom vidnom polju. Poslednji stub se video tri stotine metara niže, postavljen tamo gde je služio kao podupirač, ocrtavajući se jedini usred magle.

Sada se kabina uspinjala sasvim pravo prema pristupnom bunaru. Ako bi se kabl prekinuo, ona bi padala nekoliko desetina metara, pre nego što bi se kao orah rasprsla o stenoviti zid. Njihala se na oluji kao kakva korpa na ruci domaćice.

„Hej, kuvaru! Šta ćemo jesti ovog puta?“

„Neće biti *bio*, u svakom slučaju.“

Samo se Uisman nije smejao; pogledom je pratio neki žuti minibus na putu ka centrali. Direktorov. Onda i sam minibus iziđe iz njegovoga vidnog polja, progutaše ga gomile oblaka, sličnih poštanskim kočijama koje su sustigli Indijanci.

Kad god bi se penjao gore, imao je utisak da shvata elementarnu istinu o svome postojanju. Ali nije bio sposoban da kaže kakvu.

Uisman podiže pogled prema vrhu.

Terminal žičare – metalna skela postavljena na betoniranom pristupu ulaznom bunaru – približavao se. Kad se kabina zaustavi, ljudi bi polazili nizom mostića i stepeništa do betonskog skloništa.

Vetar je besno duvao. Napolju je svakako bilo minus deset stepeni.

Uisman se namršti.

Bilo je nečega neobičnog u obliku skele.

Nečega više...

Nešto kao senka između prečki i čeličnih gredica oko kojih zavijaju naleti vetra. Neki orao, pomisli, neki orao se zapleo između kablova i čekrka.

Ne, koješta. Ali ipak je to: velika ptica raširenih krila. Možda neki beloglavi sup uhvaćen u splet kablova, zapleten između rešetaka i pregrada.

„Ej, pogledajte!“

Žoašenov glas. I on je primetio to isto. Ostali se okrenuše prema platformi.

„Gospode! Šta je to?“

U svakom slučaju, ptica nije, pomisli Uisman.

U njemu poraste uznemirenost. Bilo je to nešto okačeno iznad platforme, ispod samoga kabla i čekrka – kao da je visilo u vazduhu.

Ličilo je na džinovskog leptira, tamnog i zlokobnog leptira koji se isticao na belini snega i neba.

„Do sto đavola! Šta je sad ovo?“

Kabina uspori hod. Stizali su. Ona stvar postade veća.

„Sveta majko božija!“

Nije to bio leptir – a ni ptica.

Kabina se zaustavi, vrata se automatski otvoriše.

Nalet ledenog vetra punog snežnih pahulja ošinu im lica. Ali niko ne iziđe. Ostadoše na mestu posmatrajući delo ludila i smrti. Shvatili su već da nikada neće zaboraviti to što vide.

Vetar je zavijao oko platforme. Nisu bili dečji krici ono što je Uisman čuo, nego krici od nekog drugog mučenja, jezivi krici prigušivani zavijanjem vetra. Oni ustuknuše jedan korak unutra.

Ošamuti ih strah kao udar voza u pokretu. Uisman pojuri prema telefonskoj govornici, stavi šlem na glavu.

„CENTRALA? OVDE UISMAN! ZOVITE ŽANDARMERIJU! BRZO! RECITE IM DA SMESTA DOĐU! OVDE IMA NEKI LEŠ! NEŠTO BOLESNO!“

I**ČOVEK KOJI JE VOLEO KONJE**

1.

PIRINEJI. DIJANA BERG ih ugleda kako se uzdižu pred njom u trenutku dok je prolazila nekim bregom.

Bela prepreka, još udaljena, prostirala se celim vidikom: zatalasani bregovi rasuti po okolini. Neka grabljivica kružila je nebom.

Devet sati je ujutru, 10. decembra.

Ako je verovati saobraćajnoj tabli pored puta, trebalo bi da skrene na sledećem izlazu i da pođe na jug, prema Španiji. Nije imala u svojoj prastaroj *lančiji* ni GPS niti računar. Onda spazi iznad puta tablu: „Izlaz br. 17, Montrežo/Španija, 1.000 m“.

Dijana je prenoćila u Tuluzi. Jeftin hotel, malena soba sa kupatilom od livene plastike i mini-televizorom. Noću ju je nekoliko puta budilo neko zavijanje. Srce joj je lupalo, pa je sedela u krevetu, na oprezu – ali hotel je bio savršeno tih, pa je najpre pomislila da je sanjala kad se urlikanje ponovi još glasnije. Stomak joj se zgrčio, a onda je shvatila da su se to mačke tukle pod njenim prozorom. Posle toga jedva je zaspala. A još sinoć je bila u Ženevi i slavila svoj odlazak, u društvu kolega i prijatelja. Posmatrala je izgled svoje sobe na fakultetu, pitajući se kakva li će biti sledeća.

Na hotelskom parkingu, dok je otključavala svoju *lančiju* po vlažnom snegu što je padao po karoseriji, naglo je shvatila kako ostavlja za sobom svoju mladost. Zнала je to: za nedelju ili dve zaboraviće svoj pređašnji život. A za nekoliko meseci, sasvim će se promeniti. Imajući u vidu mesto koje će biti dekor njenog života tokom dvanaest narednih meseci, ne može drugačije ni da bude. „Ostani to što jesi“, savetovao joj je otac. Napuštajući malu dolinu da bi izišla na već opterećen auto-put, pitala se hoće li te promene biti povoljne. Neko

je rekao da izvesna prilagođavanja predstavljaju odricanja, a ona se samo nadala da sa njom neće biti tako.

Nije prestajala da misli na Institut.

Na one što su tamo zatvoreni...

Juče, celog dana, Dijanu nije napuštala misao: *Neću uspeti. Neću biti na visini zadatka. Iako sam se pripremala, iako sam najkvalifikovanija za to mesto, uopšte ne znam šta me čeka. Ti ljudi će me čitati kao otvorenu knjigu.*

Mislila je na njih kao na ljude, kao na ljudska bića – ne kao na... čudovišta.

A oni su bili upravo to: istinska čudovišta, bića potpuno udaljena od nje, od njenih roditelja i svih onih koje je poznavala koliko i tigar od mačke.

Tigrovi...

Upravo tako ih treba i posmatrati: kao nepredvidive, opasne, sposobne za nezamislivu surovost. *Tigrovi zatvoreni na planini...*

Na naplatnome mestu ona shvati kako je, obuzeta svojim mislima, zaboravila gde je stavila tiket. Službenik ju je posmatrao stroga izraza dok je ona grozničavo preturala po kaseti, zatim po tašni. A ipak nije morala da žuri: nije bilo nikoga iza nje.

Na sledećem kružnom toku krenula je prema Španiji i planinama. Neočekivano, posle nekoliko kilometara, ravnice nestade. Prva podnožja pirinejskih brda iskrsavala su iz tla i sad je put bivao opkoljen oblim bregovima obraslim drvećem, koji međutim nimalo nisu ličili na visoke nazubljene vrhove koje je videla u dubini. I vreme se promenilo: bilo je sve više pahuljica.

Na jednoj krivini put naglo zađe u predeo belih livada, reka i drveća. Dijana zapazi neku gotsku katedralu postavljenu na vrhu brega, s malim naseljem. Kroz šetanje brisača, pejzaž je počeo ličiti na stari bakrorez.

„Pirineji nisu Švajcarska“, upozorio ju je Špicner.

Po ivici puta sve češće su se videla brdašca snega.

ONA UGLEDA SEVANJE signalnih svetiljki pre nego što kroz vejavicu vide branu. Padao je sve više. Dole su stajali ljudi iz konjičke žandarmerije i mahali svojim svetlosnim palicama. Dijana zapazi da su naoružani. Neki *furgon* i dva motora bili su parkirani u prljavom snegu na ivici puta, ispod velikih jela. Ona spusti staklo, krupne paperjaste pahulje joj odmah pokvasiše sedište.

„Vaša dokumenta, molim, gospođice.“

Ona se sagnu da ih uzme iz kasete. Primeti odlomke poruka kako svetlucaju na radio-uređajima, pomešane sa brzim ritmom njenih brisača i izdajničkim zvukom izduvne cevi njenog auta. Lice joj obavi vlažna hladnoća.

„Vi ste novinarka?“

„Psihološkinja. Dolazim u Institut Varnjije.“

Žandarm ju je posmatrao, sagnut prema njenom otvorenom prozoru. Plavi čovek visok najmanje metar devedeset. Ona zapazi, kroz zvučnu zavesu koju je pravio radio-uređaj, brujanje reke u šumi.

„Šta ćete vi da radite tamo? Švajcarska nije baš prekoputa.“

„Institut je psihijatrijska bolnica, a ja sam psihološkinja: vidite tu neku vezu?“

On joj vrati dokumenta.

„Dobro. Idite.“

Dok je kretala, pitala se da li francuska policija uvek kontroliše automobiliste ili se nešto događalo. Put je opisao nekoliko krivina prateći okuke reke („planinskog potoka“, kako je pisalo u vodiču) što je tekla među drvećem. Onda šume nestade i ona ustupi mesto ravnici koja je mogla biti široka oko pet kilometara. Dugačka prava avenija oivičena praznim kampovima, čije su se crvene zastavice tužno vijorile na vetru, benzinskim pumpama, lepim kućama sa izgledom alpskih planinskih domova, niz reklamnih panoa na kojima su hvaljene usluge obližnjih skijališta.

U DOLINI, SEN-MARTEN-DE-KOMENŽ, 20.863 STANOVNIKA – ako je verovati natpisu iscrtanom živim bojama. Iznad grada, planinske vrhove su obavijali sivi oblaci kroz koje su se tu i tamo probijali zraci pod kojima se ocrtavao vrh ili strana nekoga klanca kao snop kakvog fara. Na prvoj raskrsnici Dijana napusti smer „centar grada“ i krenu uličicom desno, iza građevine čiji je veliki prozor nosio neonska slova: *Sport & priroda*. Na ulici dosta pešaka i mnogo zaustavljenih vozila. „Nije to baš veselo mesto za mladu ženu.“ Te Špicnerove reči joj padoše na pamet dok je lagano klizila ulicama uz prisno i smirujuće kretanje njenih brisača.

Put poče da se penje. Ona nakratko primeti u podnožju stisnute krovove. Sneg se na tlu pretvarao u crnkasto blato koje je prskalo po podu automobila. „Dijana, jesi li sigurna da hoćeš da ideš tamo? To nimalo ne liči na Šam-Dolon.“ Šam-Dolon je bio naziv za švajcarski zatvor gde je, po sticanju diplome iz psihologije, radila sa seksualnim delinkventima i izrađivala forenzičke psihološke ekspertize. Tu je sretala serijske silovatelje, pedofile, slučajeve porodičnog seksualnog zlostavljanja – što je administrativni eufemizam za incestno silovanje. Imala je prilike takođe da se bavi ekspertizom verodostojnosti, kao koekspert, u slučajevima maloletnika koji su tvrdili da su žrtve seksualne zloupotrebe – i sa užasom je otkrila koliko ta vrsta ekspertize može da bude iskrivljena ideološkim i moralnim pretpostavkama eksperta, često na štetu objektivnosti.

„Svašta se priča o Institutu Varnjije“, rekao je Špicner.

„Razgovarala sam telefonom sa doktorom Varnjijem. Ostavio je veoma dobar utisak.“

„Varnjije jeste veoma dobar“, potvrdio je Špicner.

Znala je ipak da je neće baš on primiti, nego onaj ko je posle njega na čelu Instituta: doktor Gzavije, Kanađanin koji je došao iz Instituta Pinel u Montrealu. Varnjije je otišao u penziju pre šest meseci. A on

je razmatrao njenu kandidaturu i ocenio je povoljno pre nego što će napustiti dužnost, on lično joj je, u toku mnogobrojnih telefonskih razgovora, skretao pažnju na teškoće toga zadatka.

„To mesto nije lako za ženu, doktorko Berg. Ne govorim samo o Institutu, govorim o samome mestu. Ta dolina... Sen Marten... To su Pirineji, Komenž. Zime su duge, retko ima rasonode. Osim ako volite zimske sportove, naravno.“

„Ja sam Švajcarkinja, ne zaboravite“, odgovorila je ona šaljivo.

„U tom slučaju, mogu da vam dam još samo savet da se ne predajete suviše poslu, obezbedite sebi slobodno vreme – a to slobodno vreme provodite van Instituta. Ovo je mesto koje može čoveka da... *poremeti... vremenom.*“

„Pokušaću da to zapamtim.“

„Još nešto: neću imati zadovoljstvo da vas primim. Učiniće to moj naslednik, doktor Gzavije iz Montreala. To je lekar sa odličnim ugledom. Treba da stigne ovamo sledeće nedelje. Veliki je entuzijasta. Kao što znate, oni tamo imaju izvesnu prednost nad nama u zbrinjavanju agresivnih pacijenata. Mislim da bi bilo zanimljivo za vas da suočite mišljenja.“

„I ja tako mislim.“

„U svakom slučaju, odavno je potreban pomoćnik šefa ove ustanove. Ja nisam davao dovoljno ovlašćenja.“

Dijana je ponovo vozila ispod drveća. Put se i dalje uzdizao, da bi najzad sišao u neku usku i šumovitu dolinu koja je izgledala kao ukleštena u neku nezdravu teskobu. Dijana je bila otvorila prozor, pa joj je nozdrve dražio prodoran miris lišća, mahovine, četinara i mokrog snega. Zvuk brzog vodenog toka iz blizine gotovo je nadjačao brujanje motora.

„Usamljeno mesto“, oceni ona glasno, ne bi li se ohrabrila.

Po sivilu tog zimskoga jutra, vozila je oprezno. Farovi su klizili po stablima jela i bukava. Duž puta je išla električna linija; neke grane su se na nju naslanjale, kao da nisu imale snage da same sebe drže.

Ponegde se šuma izmicala pred senicima sa krovovima od škrljca pokrivenih mahovinom – zatvorenih, napuštenih.

Ona primeti građevine malo dalje, iza jedne krivine. Pojavile su se pošto je skrenula. Nekoliko betonskih i drvenih građevina u blizini šume, s velikim isturenim prozorima u prizemlju. S glavnog puta je polazio manji, prelazio reku preko metalnog mosta i presecao snegom pokrivenu livadu do tih građevina. Očigledno napuštenih, oronulih. I ne znajući zašto, te prazne građevine, usamljene u toj dolini, učiniše da zadrhti.

„NASELJE PIRINEJSKIH DIVOKOZA“

Na početku tog puta, zardali pano. I dalje nikakvog traga od Instituta. Niti ikakvog natpisa. Očigledno je da Institut Varnije nije nastojao da se oglašava. Dijana pomisli nije li pogrešila. Zvanična mapa u razmeri 1/25.000 bila je raširena na susednom sedištu. Jedan kilometar i desetak krivina dalje ugleda parkiralište ograđeno niskim kamenim zidom. Ona uspori i zaokrenu. *Lančija* se zatrese po rupama punim vode podižući nove mlazeve blata. Ona dohvati mapu i izide iz kola. Vlaga je odmah obavi kao vlažno i ledeno ćebe.

Iako je padao slab sneg, ona razvi mapu. Zgrade odmarališta pored kojih je upravo prošla označene su pomoću tri mala četvorougla. Pogled joj približno prelete rastojanje koje je prešla, prateći krivudavu trasu regionalnog puta. Dva druga četvorougla bila su ucrtana malo dalje; dodirivali su se u obliku slova T i – mada nije bilo nikakvog znaka o prirodi građevina – nije se nikako moglo raditi ni o čemu drugom, jer se put tu prekidao, a na mapi nije bilo nikakvog drugog simbola.

Bila je sasvim blizu...

Okrenu se, dođe do zidića – *i ugleda ih.*

Uzvodno uz rečicu, na drugoj obali, gore na padini: dve dugačke građevine od tesanoga kamena. Iako udaljene, ona zapazi njihovu veličinu. Džinovska arhitektura. Onakva kiklopska arhitektura kakva

se može naći pomalo svuda na planinama, na centralama kao i na branama i u hotelima iz prošloga veka. To je bilo to: kiklopova pećina. *Osim što u pećini nije bio samo jedan Polifem – nego više njih.*

Dijana nije bila od onih koji se oduševljavaju, putovala je na mesta koja se ne predlažu turistima, od rane mladosti se bavila sportovima u kojima ima i deo opasnosti: i kao dete i kao odrasla, nije se nikada ničega bojala. Ali ono što je sada videla izazva joj prazninu u stomaku. Nije to bilo pitanje fizičkog rizika, ne. Bilo je to nešto drugo... *Skok u nepoznato...*

Ona izvadi mobilni telefon i ukuca jedan broj. Nije znala postoji li predajnik u tome mestu da poveže njen poziv, ali posle tri zvonjenja odgovori joj poznati glas.

„Špicner.“

Odjedanput oseti olakšanje. Topao, čvrst i miran glas je uvek mogao da je umiri, da joj odagna sumnje. Bio je to Pjer Špicner – njen mentor na fakultetu – koji ju je i naveo da se zainteresuje za sudsku medicinu. Njegov intenzivni tečaj SOKRAT o pravima dece, pod pokroviteljstvom evropske međuuniverzitetske mreže „Dečija prava“, približio ju je tom diskretnom i privlačnom čoveku, dobrome mužu i ocu sedmoro dece. Slavni psiholog je nju uzeo pod okrilje u okviru fakultetskih studija psihologije i obrazovnih nauka; on je omogućio lutki da se razvije u leptira – iako bi ta slika bez sumnje izgledala suviše običnom u zahtevnom Špicnerovom duhu.

„Ovde Dijana. Ne smetam ti?“

„Naravno da ne. Kako je tu?“

„Nisam još stigla... Na putu sam... Vidim Institut sa mesta na kojem sam.“

„Šta nije u redu?“

Đavolji Pjer. Sposoban je da čak i preko telefona dokuči njeno najmanje nespokojsvo.

„Ne, sve je u redu. Samo što... oni su hteli da te tipove izdvoje od spoljnoga sveta. Prikovali su ih na najzlokobnije i najzabačenije mesto

koje su mogli naći. Ježim se od ove kotline...”

Odmah zažali što je to rekla. Ponela se kao kakva maloletnica koja se prvi put nalazi sama sa sobom – ili kao zbunjena studentkinja zaljubljena u svog mentora na izradi teze, pa čini sve da privuče njegovu pažnju. Pomisli da se on sad pita kako li će ona izdržati, ako je plaši već sami pogled na zgrade.

„Ma hajde“, rekao je. „Ti si već imala prilike da vidiš seksualne nasilnike, paranoike i šizofrenike, zar ne? Shvati da će tu biti to isto.“

„Nisu svi bili i ubice. U stvari, bio je to samo jedan od njih.“

Nije mogla izbeći da ga u mislima ponovo vidi: lice sitno, očne zenice boje meda su se spustile na nju sa pohlepom grabljivca. Taj Kurc je bio pravi sociopata. Jedini kojeg je ikada srela. Hladan, manipulator, nestabilan. Bez trunke kajanja. Silovao je i ubio tri majke od kojih je jedna imala četrdeset šest, a najstarija sedamdeset pet godina. To je bilo njegovo, zrele žene. Kao i konopci, vezivanje, zamke... Svaki put kada se trudila da na njega *ne misli*, on bi joj se isprečio u sećanju sa svojim dvosmislenim osmehom i zverskim pogledom. To ju je podsećalo na natpis koji je Špicner postavio na vrata svoje kancelarije, na prvom spratu zgrade za psihologiju: NE MISLITE NA SLONA.

„Dijana, sad je malo kasno za postavljanje takvih pitanja, zar ne misliš?“

Ta primedba je natera da pocrveni.

„Znam da ćeš biti na visini, siguran sam u to. Ti si idealna osoba za takvo mesto. Ne kažem da će biti lako, ali uspećeš, garantujem ti.“

„U pravu si“, odgovorila je. „Baš sam smešna.“

„Ma ne. Svako bi na tvom mestu reagovao na isti način. Meni je poznato šta se misli o tome mestu. Ne osvrći se na to. Usredsredi se na svoj posao. A kada nam se vratiš, bićeš u svim kantonima najveći stručnjak za psihopatsku neuravnoteženost. Moram da te ostavim. Dekan me čeka da razgovaramo o finansijama. Znaš kakav je: biće mi potrebna sva moja veština. Sa srećom, Dijana. Obaveštavaj me.“

Zvučni signal. Prekinuo je vezu.

Tišina – narušena samo šumom reke. Padala je na nju kao moker pokrivač. Trgla se kada je čula jedno *pljas* velikoga komada snega. Ostavila je mobilni u džep zimske jakne, savila mapu i ušla u kola.

Zatim je krenula sa parkirališta.

Tunel. Svetlost farova se odbijala od crnih zidova sa kojih je curilo. Nema osvetljenja, na izlazu krivina. Mostić preko rečice na levoj strani. I najzad prvi pano, prikačen za neku belu ogradu: PSIHIJATRIJSKI POPRAVNI CENTAR ŠARL VARNJIJE. Polako je skrenula i prešla mostić. Put je naglo i oštro krenuo uzbrdo opisujući nekoliko zavijutaka između stabala jela i smetova snega – i ona se uplaši da njena krtija od kola ne pokliza na zaleđenoj uzbrdici. Nije imala ni lance ni zimske gume. Ali put se uskoro dohvati manje strme deonice.

Još samo jedna krivina i tu su, sasvim blizu.

Ona se opusti na sedištu kad se zgrade pojaviše pred njom kroza sneg, maglu i drveće.

Jedanaest sati i 15 minuta, sreda, 10. decembar.